

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár helyben és vidéken:

Egy hónapra 12,000 korona.
Egyes szám ára 800 K, vasárnap 1000 K.

Kiadja:

Debreczen sz. kir. város és
a tiszántúli református egyházkerület
könyvnyomda-vállalata.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 2. szám alatt, városháza-
épület. Telefonszám: 4.

Meddő erőlködés

A polgárság egy táborba terelésével kísérletezni — mondja egy sokat tapasztalt, sok közéleti küzdelemben edzett ismerős. Amikor a már fent levők és a felfelé törekvők kerülnek egymással szembe, — egységes frontot alkotni s fegyelmet tartani csak az utóbbiak tudnak. A stratégiai helyzetük is kedvezőbb ezeknek, — ők támadnak, tehát a hadi tervet tetszésük szerint maguk alkotják, — amazoknak a védelemben folyvást alkalmazkodni kell a másik kitalált gondolatához. Nagyobb szellemi frissesség, gyorsabb elhatározás, fűgőbb tette készség kell a védelemhez, mint a támadáshoz, amelynél mindezt az egy elszántság is pótolhatja. Ezért van az, hogy a védelemre szoritottak között mindig akad közönyös, aki nem hiszi, hogy a világ más-kép is lehessen, mint ahogy van; megjéjdt, aki küzdés helyett jó tanácsokkal jön a támadók kiengesztelésére; — élelmes, aki azokkal is keresi az összeköttetést, hogy győzelmük esetére ő maga alul ne maradjon; — filozófus, aki meglátja azoknak is az igazát és lebeszélni akarja társait a felesleges védekezéssel járó erópazarlásról; — másoknál okosabb, aki csak azt tartja jónak, amit maga kigondol s a ma esze után haladva bontogatja a többiek által emelt erődítést; — harcias, aki ki akarja irtani nemcsak a támadókat, hanem a védekezők közt is mindazokat, akiket lanyháknak vagy ép arulóknak vél.

A polgárság körében — folytatja tovább — sokkal szembeötlőbb és szétválasztóbb különbségek vannak anyagi helyzet, műveltség s a boldogulás előfeltételei tekintetében is, semhogy a tömörülés tartósan és komolyan megtörténhessék. A munkásokkal — bármennyire szintén ég s föld különbség van közöttük is a műveltség foka, de még a kereset mennyisége és lehetősége szerint — könnyű elhítenni, hogy ők valamennyien proletárok s hogy minden proletárnak egy az érdeke. De hol a polgárság számára ez a közösség? Az egyik agrárius, a másik merkantil, a harmadik lateiner, — az egyik dzsentri, a másik magalett ember, — az egyik tókés, a másik munkás, — az egyik nagy vagyonu, a másik igazán proletár.

Ezt a heterogén társaságot — ugymond — egy táborba összehozni nem lehet s aki megkísérli, úgy jár vele, mint a mesebeli varga, aki hosszú éjszakákon kintlódott a kedves madara beszélni tanításával, — mire megtanult volna beszélni, elszállt a madár a kalitkából. — Kár az olajért és a fáradságért.

En nem látom ilyen sötétnek a helyzetet. En azt hiszem, ha nem is egy-két szóra, belátja

végre a polgárság egésze, hogy itt most nem apró pártusákról, hanem világnézetek, sőt világrendek szembeállításáról van

szó és azoknak, akik a polgárság világát akarják menteni, hittel, tettel, áldozattal lelkesen mellé áll.

A népszövetségi delegáció három hét alatt leakarja tárgyalni a kölcsön ügyét.

Budapest, márc. 10. A népszövetség pénzügyi bizottságának tagjai, mint beavatott helyről értesülünk, minden megszakítás nélkül folytatják tanácskozásait, hogy a napirendre tűzött egész anyagot legfeljebb két-három hét alatt egészen letárgyalják. A népszövetségi tanács ugyanis épen ma kezdte meg Genfben új ülészakát és a budapesti tanácskozásoknak már csak azért is minél előbb be kell fejeződnie, hogy Magyarország gazdasági talpraállításának tervezete ebben az ülészakában legyen tárgyalható. Beavatott helyen úgy ítélik meg a helyzetet, hogy még ebben a hónapban feltétlenül elkészülnek az összes tennivalókkal úgy, hogy a nemzetek szövetségének tanácsulése április elején már foglalkozhat a magyar kérdéssel is. A tanácsülés döntése után kapja meg egyszersmind a magyar kölcsönügyre kijelölt főbiztos formálisan megbízatását.

Hardingról az utóbbi időben az a hír terjedt el, hogy magántermészetű okból nem hajlandó elvállalni a főbiztosságot. A kormányhoz közel álló helyen azonban teljesen valószínűtlennek tartják, hogy Harding ezt a jelentős megbízatást visszautasítja.

A beteg Avonol ma már jobban érzi magát, úgy, hogy pár nap múlva részt vesz a tanács-

kozásokon.

A magyar miniszterek és a népszövetségi delegáció tanácskozása háromnegyed 2 órakor ért véget. Az előcsarnokban való távozáskor munkatársunk kérdést intézett Bethlen István gróf miniszterelnökhöz a ma folytatott tanácskozásokról, aki a következőket válaszolta:

A népszövetségi bizottsággal való mai tanácskozáson a felhatalmazási törvényjavaslatot tárgyaltuk. Annyit mondhatok, hogy a részletek megvitatásába még nem mentünk bele. Ez csak a következő tanácskozáson fog megtörténni. Egyébként a tárgyalásokról hivatalos közleményt fogunk kiadni, amely részletesen informálja a közvéleményt.

A népszövetségi delegáció a legutóbbi tanácskozások során felvilágosítást kértek Magyarországra külföldi tartozásairól. A francia, belga, angol tartozások számszerűtlen összegét kutatják. A budapesti clearing hivatal tartja számon ezeket a tartozásokat. Magyarországi pénzügyi helyzetével szorosan összefüggnek ezek a külföldi tartozások és a népszövetségi delegáció budapesti tárgyalásai során azoktól a szakértőktől kért kellő felvilágosítást, akik a clearing hivattal állanak összeköttetésben és így a legmegbízhatóbb információt adhatták.

A pénzügyminiszter rendelete a kényszerkölcsön fizetéséről.

Budapest, márc. 10. A Budapesti Közlöny vasárnapi számában közölt pénzügyminiszteri rendelet értelmében márc. 13-ig papirkoronában teljesített befizetéseket akkora takarékkorona összeggel kell elszámolni, mint amekkora összeget a fél papirkoronában befizetett. Ugyanez a rendelet intézkedik arról is, hogy miképpen kell fizetni a kölcsön-előleget azoknak, akik a fizetési meghagyást nem kapták meg kellő időben.

Minden további félreértés megelőzése céljából a pénzügyminiszterium a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

A kölcsön első részletének befizetésére kitűzött március 10-iki határidő meghosszabbítva nincsen és így mindenki, aki a fizetési meghagyást március 8-ig megkapta, a kölcsön első részletét 1924 március 10-ig bezárólag

köteles lefizetni. Aki a fizetést eddig a napig nem teljesítette, a kölcsön első részlete után még külön 10 százalékos pótlék fizetésére is köteles. Az első részletet késedelmesen fizetőkre nézve is áll azonban az a rendelkezés, hogy március 13-ig, azaz csütörtökig bezárólag papirkoronában fizethetnek oly módon, hogy a papirkorona takarékkoronának fog számíttatni.

A rendelet másik része arra vonatkozik, hogy azok, akik a fizetési meghagyást március 8-ig nem kapták meg és így nem is lehetnek abban a helyzetben, hogy a kölcsön első részletét március 10-ig befizessék, az első részlet befizetése a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 5 napi haladékot kapnak. Ez a haladék vonatkozik arra, hogy 10 százalékos pótlékot nem tartoznak fizetni, habár az első rész-

letet március 10-ike után, de a kézbesítéstől számított 5 napon belül fizették be. Vonatkozik továbbá arra, hogy őket is megilleti az az 5 százalékos térítés, amelyet a kölcsön teljes összegét egyszerre befizetők részére az e tárgyban kiadott rendelet biztosított.

Nyomatékosan figyelmezteti a pénzügyminiszterium a közönséget arra, hogy március 14-től kezdve az összes befizetések takarékkoronában teljesítendő. Aki tehát bármi oknál fogva a fizetési meghagyást még nem kapta kézhez, az a kerületi adófelügyelő helyettesnél, illetőleg az illetékes állampénztárnál tudakozódjék a terhére elő irt kölcsönelőleg összeg felől és azt fizesse be március 13-ig, nehogy a kedvező befizetési módtól el-essék. Az állami előlegfizetést az 1922—23. évre valorizáltan elő-irt jövedelmi és vagyonadóról szóló fizetési meghagyás alapján mindenki nehézség nélkül kiszámíthatja. A befizetési lapok az illetékes adófelügyelő helyettesnél, illetve közügyi előljárásgoknál kaphatók. Vidékiek, akik előlegfizetése nem a jelenlegi lakóhelyük szerint illetékes, hanem más kerületbeli állampénztárnál van előírva, amennyiben az állampénztárnak befizetési lap nem állna rendelkezésre, tartozásukat az illetékes állampénztár nevének és az összeg rendeltetésének feltüntetésével mellék közvellenül a postatakarékpénztár főpénztárához is beküldhetik.

Budapest, márc. 10. A pénzügyminiszternek a Budapesti Közlöny mai számában megjelent rendelete szerint az, aki államkölcsönelőleg tartozásának helyesbítését kérte, ugyszintén az is, aki 1923. évi jövedelem- és vagyonadó tartozása még nem emelkedett jogerőre, ha a terhére megállapított kölcsönelőleg esedékes részletének 50 százalékát legkésőbb március 13-ig befizeti, a terhére esetleg megállapítandó többletet a vonatkozó határozat kézbesítését követő 5 napon belül pótlékmentesen befizetheti.

A rendelet továbbá intézkedik az iránt is, hogy abban az esetben, ha az adózó vagyoni állapota az 1921. évi adómegállapítás óta annyira megromlott, hogy emiatt a kölcsönelőleget az 1923. évre kivetett adó alapján megállapított összegben befizetni képtelen, a beadott felebbezés alapján 1923. évi jövedelem- és vagyonadó kizárólag az államkölcsön előleg újabb megállapítása céljából helyesbíthető legyen.

A rendelet értelmében a jövedelmi adó alapján előirt államkölcsön-előleg azoknál, akiknek jövedelemadófizetés kötelezettsége 1924 február 20-án már nem állott fenn, a felebbezés alapján törölendő.

Az ország elszakított területéről származó jövedelem alapján kivetett jövedelmi adóra eső

kölcsönelőlegnek behajtása az adózók kérelmére felfüggeszhető.

A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő helyettes) annak, akinek az egész jövedelme, vagy jövedelmének legalább háromnegyed része házbirtokból származik, május 15-ig pótlékmentes fizetési halasztást adhat. Ugyancsak pótlékmentes fizetési halasztást adhat annak az alkalmazottnak, tisztviselőnek vagy munkásnak is, aki kimutatja, hogy szolgálati illetményein kívül ezidőszámtalán más jövedelme nincs.

A rendelet szerint az állami kölcsönelőlegre vonatkozó összes beadványokat soron kívül kell elintézni.

Drótkerítéssel lássák el a hortobágyi legelőket

Érdekes levelet intézett a városhoz Wildner József okleveles gazda. Wildner hosszabb időt töltött Argentiniában és ott tanulmányozta a legelőgazdálkodást. Az Argentiniában szerzett tapasztalataira hívja fel most Wildner Debreczen város figyelmét és azt javasolja, hogy az Argentiniában bevált újításokat használja fel Debreczen városa is a hortobágyi legelőknél. Levelében azt ajánlja Wildner, hogy a Hortobágyot és az egyes legelőtáblákat vegyék körül drótkerítéssel, mint ahogy Argentiniában is 10—20 ezer holdas legelő drótkerítéssel vannak elhatárolva, aminek óriási előnye az, hogy a pásztor személyzetet meg lehet ezáltal takarítani. Óriási, dróttal körülvett legelőknél csak egy-egy cowboy ügyel el szabadon legelősző jószágokra. Az itatás is automatikusan történik a táblák sarkában felállított vályukból, amelyekbe egy víztartályból mindig csak annyi víz folyik, hogy a vályuk tele legyenek. A jószágok táblánként nemekben el vannak különítve és az egyes táblák lucernával vannak bevetve és egyes legelőtáblákról áthajtják a jószágokat a még le nem legelt táblákra és így hizlalják az állatokat.

— Szép terv, de sok pénz kell rá, — mondta Zöld tanácsnok, — a mai gazdasági viszonyok között nem valószínű, hogy a 40 ezer holdas Hortobágyot drótkerítéssel lehetne ellátni.

A tanács az érdekes levelet kiadta a gazdasági bizottságnak és nincs kizárva, hogy egy motorikus kuttal kísérleteket fognak folytatni az önműködő itatás körül.

Az Egyetértés telefonszáma: 4

Gulyás József.

1881—1924.

Akik Gulyás Józsefet, a most elhalt poétát, ifjúsága erejében ismerték, azt mondhatták rá: paraszt Apolló. Szemében és homlokán valami derűs fény játszott. Életszerető ember volt, nagyratörő, de álmódzó. Rajongással tudta soha be nem telő jövőjét kiszínezni a folytonos csalódásai nem kifelé tették keserűvé, hanem a lelkét hasították meg, míg aztán ez a nemes váza ketté nem repedt. Naiv bizalma bizony lassan hervadt el. Életének az volt a tragikum, hogy akarata nem birt lépést tartani sodró vágvaival. Azonkívül egy öröklött szenvedély és a szárnyakat letörő szegénység démona szegődött gyilkos társul; ezeket nem tudta soha lerázni.

Költészete csupa sóvárság, csupa szomorúság, csupa lemondás.

Tiltakozó nagygyűlés a kényszerkölcsön ellen

A polgárság tömörül érdekel megvédésére. Küldöttség a miniszterelnökhöz.

A Kereskedő Társulat dísztermében vasárnapi impozáns népgyűlés tiltakozott a kényszerkölcsön kivétel igazságtalanságai ellen. A polgárság végre megtalálta önmagát a foglalkozási ágra tekintet nélkül tömörült, hogy az utolsó percben oda kiáltva: „Ne tovább!” Amit politika és pártok nem tudtak megcsinálni, a polgárság egységét, azt megteremtette most a gazdasági élet súlyos ereje s ezért talált visszhangra a régi polgárság egyik legkiválóbb képviselőjének, Balogh Istvánnak a kívánsága, hogy a polgárság végre fogjon össze, állandó szervezetet létesítsen, hogy panaszai ne kiáltó szó legyenek a pusztában. Teljes elismeréssel adózott a nagyszámú közönség, mely oly zsufolásig megtöltötte a termet, hogy gombostűt sem lehetett leejteni, annak az önzetlen munkának, melyet a Kereskedő Társulat az általa életrehívott érdekképviseleti bizottság s annak előadói a polgárság érdekében kifejtettek.

A kényszerkölcsön ellen.

Kontsek Géza nyitotta meg a nagygyűlést, bejelentette, hogy annak tárgya a kényszerkölcsön s a debreceni adómegállapítás körüli panaszok, melyeket dr. Dávid Géza, a Baross Szövetség titkára s dr. Kuthi Sándor az érdekképv. bizottság előadója fognak ösmertetni. Bejelentette, hogy Sesztina Jenő, a gyűlés egyik összehívója betegsége miatt nem jelenhetett meg, ugyszintén Békés Lajos alelnök sem, közölte egyben, hogy az Ipartestületnél hasonló tárgyu gyűlés folyik, mely után az iparosság testületileg fog átgöngyölni a társulati gyűlésre. (Eljenzés.) Felkérte dr. Kuthi Sándort, hogy a kényszerkölcsönről szóló előadását tartsa meg.

Dr. Kuthi Sándor röviden ismertette a kényszerkölcsönre vonatkozó új rendeleteket. Ebben a teremben indult meg pár hónappal ezelőtt az az akció, melynek célja volt, hogy az adózó polgárság egységesen lépjen fel az adómegállapítás bizonyos aránytalanságai ellen. Az akció elméletileg sikerült, a pénzügyminiszterium ígért, az ígéreket nem tartották be. (Ugy van! Ugy van!) Ez nem azt jelenti, hogy abba kell hagyni, hanem még erősebben folytatni akciónkat. A Baross Szövetség határozati javaslatából meg fogja ösmerni a gyűlés, hogy milyen indokolt volt küzdelmük az 1920—21. évi jövedelem és vagyonadókvivétel ellen, amelyek alapjai a kényszerkölcsönnek.

Mikor fizeti az állam a kölcsönt?

Nem a kényszerkölcsön lényege ellen szól, mert arra az államnak szüksége van, mert minden áldozat is kevés, hogy egyszer már rendbe-

lenetekbe sűrűi élete legnagyobb csalódását. Egy másik szerelem kelő napja még beragyogja ezt a golgothai tájat, ahol szívét feszítették keresztre; de ez a kelő nap csak költői hitetés, állítás, fájdalomnak az elnémitására. Gulyás József egyszer szeretett; soha többé.

jöjünk, de a kirovás módja ellen van kifogása. Ha kölcsönt adunk, első kérdés, mikor fizetik vissza? Az állam becsületének kérdése, — hogy amikor vagyonválság, forgalmi adók s jövedelmi adók formájában a polgárság nehéz munkával szerzett értékeit elveszi s most kölcsönrel fordul hozzá: mondja meg, visszafizeti-e és mikor ezt a kölcsönt, nem-e úgy járunk vele, mint a hadikölcsönrel s a lebélyegzőkori utalványokkal, melyeket most, mikor értékük egyezredésre süllyed, nagy kegyesen 80% erejéig beváltanak? Tudunk kell, van-e kilátás arra, hogy ez a kölcsön forgalom képes, értékesíthető papír lesz-e s meg lesz-e állapítva a visszafizetésének kezdőpontja? Ha pedig örökös járadék, ad-e módot az állam arra, hogy értéket képviseljen?

Mindenki fizesse be a kölcsön első részletét.

Azt a tanácsot adja, hogy mindenki fizesse be a kölcsön első részletét s azután halasztást kérjen az ország minden rétege a további részletekre, ez idő alatt igazságosabb s helyesebb s megnyugtatóbb kivételi állapot találjanak. Lehetetlen az, hogy 1920 évi adatok alapján rojják ki a kényszerkölcsönt, lehetetlen, hogy egész foglalkozási ágak kimaradjanak belőle, az ingóvagyonot ujja erősebben adóztassák, lehetetlen, hogy minden törvénnyel s gyakorlattal szemben a kölcsönt valorizált összegben kelljen fizetni, de amelltt havi 10% késedelmi kamatot, mert a kettő együtt uzsora, amiért, ha kereskedő csinálná, lecsukná. Megemlíti dr. Fenyő Miksa országos feltűnést keltő cikkét, amelynek okos ideáit, helyes elveit oiy durván megtámadták.

Az adók áthárítása.

A közönség egy része abban bíz, hogy át tudja hártani az adókat. Am végre elérkezik a köztér: egy rétegre, hol nincs tovább. — Amint a tenger nyomása a legerősebb a mélységben, ahol élőlény csak egy bír megmaradni, hogy sajátos lapos alakot vesz fel, azonképp a szegény néprétegek, az eltartottak nem bírják már átvállalni az újabb s újabb terheket. Fájdalmas látni, hogy az állam helytelen adórendszere egyrészt az adóalanyok számát csökkenti, másrészt a munkanélküliek számát szaporítja. Határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint:

A kényszerkölcsön alapja ne az 1920—21. évi, illetve 1923. évi jövedelem- és vagyonadó, hanem más, újabb vallomásokból megállapítható kereset- és földadó legyen, vagy külön helyesbítési eljárással küszöböltes-

lenetekbe sűrűi élete legnagyobb csalódását.

Egy másik szerelem kelő napja még beragyogja ezt a golgothai tájat, ahol szívét feszítették keresztre; de ez a kelő nap csak költői hitetés, állítás, fájdalomnak az elnémitására. Gulyás József egyszer szeretett; soha többé.

A szerelem érzésével rokon hang költészetében a bánat. Mintha előre érezné, hogy soha boldog révbe nem ér; megrázó hangokon jósolja meg örök bujdosását s korai elpusztulását. Azt hiszem: itt igazán költő. Az a pár szomorú dala, amellyel édes anyját vigasztalná, de tulajdonképpen önmagát siratja: fekete, szent ravatal, megostorozott lelkét teríti reája. Ebből a sötét bánathól nincs szabadulás; néha távolról fölvilannak az ég csillagai, de azok is szomorú regéket regélnek a bánat gyermekeinek, a szegénység fiának.

senek ki a szembetűnő aránytalanságok.

A kényszerkölcsön első részletéről kötvény adassék ki, amelynek alapján a jegyintézet a kényszerkölcsön további részleteit lombardirozza évi 5 százalékos kamattal mellett 1926. év őszéig, az aranyjegybank felállításáig.

Az állam s a magángazdaság garantálja a kényszerkölcsön visszafizetését meghatározott törlesztési terv szerint, ezzel tegye forgalomképesé a kötvényeket, vezesse be a tőzsdére, mert ezzel a pénzinszen segít, a kötvényekkel minden köztartozás 50 százalékát fizetni lehessen.

Akinek jövedelem- és vagyonadója jogerősen megállapítva nincs, az késedelmi kamatot ne fizessen.

A takarékkoronában befizetett kölcsönösszegek után ne kelljen 10 százalék kamatot fizetni, mert ez lételes törvénybe is ütközik.

Allapítson meg a kormány létminimumot, amely után kényszerkölcsönt ne kelljen fizetni s vegye különös figyelembe azokat a foglalkozási ágakat, melyek szünetelnek (építő ipar, egyes kis ipari ágak).

E kívánságait a gyűlés juttassa el a nemzetgyűléshez s a kormányhoz. (Élénk helyeslés.)

Dr. Dávid Géza tartotta meg ezután előadását a kényszerkölcsön kivételi alapról, az 1923 évi jövedelemadóról. Nagyon sokan vannak, akikre horribilis jövedelemadókat vetettek ki, a helyesbítések, panaszok még nincsenek elintézve, sokan kétszeresen lettek megadóztatva. Az 1920—21 évi jövedelem és vagyonadó megállapítás körül felmerült aránytalanságok kiküszöbölésére a pénzügyminiszter dr. Csulak Elemér miniszteri biztost küldte le, akikkel az érdekképviseletek bizonyos irányelvekben megállapodtak, a pénzügyi hatóságok nem tartották be ezeket a megállapodásokat. Nem intézték el a novemberben beadott helyesbítési kérelmeket soronkívül, hanem bevárták az általános rendes helyesbítés idejét, nem terjesztették fel a panaszokat, ahol helyesbítési kérelem is volt, nem fogadták el a miniszter egyenes ígérete ellenére könyveket nem vezető kisiparosok és kiskereskedőknel a forgalmi adó kimutatást még támpontul sem, hanem blanketták halmazával hívták fel könyvszerű vallomásra, amikor könyveket nem vezettek, (Ugy van! Igaz! Hallatlan!) a helyesbítéshez szükséges vallomás felhívást oly későn február elején adták ki, hogy fizikai idő sem volt rá válaszolni, sokan azzal kapták a felhívást, hogy azonnal adjanak be oly adatokat, melyhez hosszú hatósági vizsgálat lett volna szükséges (Ugy van!) s mert február 15-ig el kellett intézni az összes helyesbítéseket, elutasított az egész sereg igazságos kérelem. — Foglalkozás nélküli magántisztviselőknél 2—3 millió koronát követelnek, a miniszter előtt például felhívott

Gulyás József nem egy szép dalba törte bele lelkét, olyan mély hangulattal, hogy szinte zene nélkül is dalolnak a zengő sorok. De zenét is szereztek hozzájuk; ezekben fog hozzánk beszélni ezután is a Virágénekek, a Margaréták költője.

Fáj, hogy költészete is olyan mint élete. Csonka, töredék. Mint ember, nem tudott fölemelkedni a siker, a boldogulás oszlopára. Mint költő, nem tudott eljutni a tiszta művészet magasságai, ahonnan a bánat is ragyogást kap, s ahol örök eszmék zengenek. Félbeszakadt álom volt leggyönyörűbb álma, félbeszakadt élet nagyreményű élete; félben maradt költészet a költészete.

Ez a csonkaság, ez a be nem teljesedés fáj legjobban barátainak, akikkel együtt álmodta meg az új magyar költészet hajnalát.

O. G.

azon kisiparosnak, aki segédek nélkül dolgozva több millió adóval rovatolt meg, amit a miniszter is lehetetlennek talált, helyesbítési kérelmével — figyelembe se véve a Kamara hitelteljes bizonylatát, — nemcsak elutasították, de még felemelték. (Hallatlan!)

A pénzügyi hatóságok, a miniszteri kiküldött ígérete ellenére, még csak kísérletet sem tettek, hogy az érdekképviselettel tárgyalják le a kívívó sérelmeket, vagy legalább a feleket személyesen megidézzék. A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Kérse fel a gyűlés küldött-ségileg a pénzügyminisztert s kérje, hogy az elutasított helyesbítési kérelmeknek 4 hét alatti, soronküüli letartóztatására felelősség terhe mellett utasítsa az adófeljlesztési bizottságokat, a kamara szakvéleményét kivált a hasznoszállék megállapításánál irányadóul kötelesek legyenek eljárni, vagy a szakmabeli szakértőt a fél kívánására meghallgatni.

a közigazgatási bíróságnál levő panaszok soronküüli elintézésére a bíróság elnöke megkérse.

a kivételek jogerős megállapításáig az adózók késelemben nem esnek, 10 százalék bírság ki nem róható. (Éljünk helyeslél.)

Ha ezeket a nagyon egyszerű s jogos kívánásokat teljesítik, valamennyire tesztlapodnának a kedélyek.

Balogh István a polgárság egységéről.

Általános figyelem között szólott fel Balogh István födbirtokos, a Polgári és Gazdakör elnöke. Előbb köszönetet mondott a társulatnak, hogy a köz érdekekben a gyűlés, a melyre égető szükség volt, összehívta, a két előadóknak alapos esztálmás előadásért. Örömmel teszi, hogy a polgárság minden rétege összefogott ily fontos existenciális kérdésben s csak azt szeretné, ha ez az összefogás megmaradna. Még nagy gondok s terhek várnak a polgárságra, itt a végső óra, amikor még tömörülhetünk. Tudomása szerint máz működik a különböző érdekképviselet-knek állandó bizottsága. Szeretné, ha ez kibővülne a gazdasági tanács s más szaktestületek képviselőivel is. Indítványozza, hogy bizottság küldessék ki, amely a polgárság együttműködésének módjáról intézményesen gondoskodik, a mely bizottság egyben küldöttség is legyen, amely keresse fel dr. Hadnagy Zsigmond főispánt s általa a kormányt, hogy a kétségtelen bajlon segítsen. Ha a polgárság összefog, lehetetlen ne tudja keresztül vinni akaratát. (Eljenzés.)

Balogh István indítványára a gyűlés megválasztotta a bizottságra, illetve a küldöttségre Sesztina Jenő, Békés Lajos, Németh Aladár, Messler Lajos, Pruhács József, Varjassy Imre, továbbá Márk Endre, dr. Hegedűs Jenő, Balogh István, Deák István, Mike János, Jóna István, Fölgary István, Kontsek Géza, dr. Dávid Géza, Keppich Béla, dr. Szánthó Sámuel, Freund Jenő, Möriz József, dr. Kernhoffer József, Kiss Ferenc, Dávidházy Kálmán, dr. Radó Rezső, Ungár Jenő, dr. Kuthi Sándor és megkeresi a városi tanácsot az akció támogatása iránt.

Létay Lajos a bankok kényserköléséről.

Létay Lajos, az OMKE debreceni kerületének elnöke az OMKE nevében mondott köszönetet az elnökségnek s az előadóknak a magas színvonalu tanulságos előadásért, melyek az adozó polgárok érdekeit vannak hivatva megvédeni. Legnagyobb bajnak találja, hogy az állam előtt van egy nagy teher, melyet szét kell osztani s a szétosztás módját a zöld asztal mellett, a gyakorlati élet s viszonyok ösmerete nélkül állapítják meg, összeesapott rendelkezésekkel, melyeket már másnap földani-földani kell ugy, hogy az sem ösmeri ki magát benne, aki csinálta. Egyetért az előadóval, hogy végtelen igazságtalanság az 1923. évi adóra bázisozni a kölcsönkivetést, másrészt igazságtalanság,

hogy egyes osztályokat kihagynak belőle, az egyenlő közherviselés megsufolására. Kimondja nyíltan, bár bankigazgató, hogy a bankok ki hagyása a kényszerkölésből nemcsak gazdasági, de politikai hiba is volt. (Ugy van! Eljenzés.) Másik igazságtalanság az adók kezelésében van s ebben a másik előadónak ad igazat. Valóságos kálvária az adózónak ma igazához jutni, jogos vagy jogtalan panaszait alaki okokból elutasítják, elintézését elhúzzák, a közigazgatási bíróságnál éveig hevernek a panaszok elintézetlenül. A helyzet kulcsa a jóvátétel, amíg azon tul nem leszünk, nem lesz rend. De nem esik kétségbe, bizik a magyar nép erejében s összetartásában. A határozati javaslatokat elfogadja. (Eljenzés.)

Dávidházy Kálmán a kamara nevében jelenti be, hogy a megindított akcióban a kamara egész erkölcsi erejével a gyűlés mellett áll s a határozati javaslatokat elfogadja.

A hétfői tömeges nap.

Zelinger Ede azt az-életrevaló indítványt veti fel, keresse meg a gyűlés a postafőigazgatót, hogy hétfőn, mikor az utolsó befizetési nap van, a postacsek osztlányál a személyzetet szaporítsa, nehogy az adózók a nagy torlódás miatt elmulasszák a befizetéseket.

Vadászy Sándor, a füszerkiskereskedők elnöke tüzes beszédben ad kifejezést a kiskereskedők elkeseredésének. Személyvényeket olvas fel a volt pénzügyminiszter tavalyi beszédeből, amelyben elősmeri, hogy az 1922—23. évi jövedelem és vagyónadó szorzószám megállapítása igazságtalan s köszükség vitte rá. Kérdi: mennyivel több igazságtalanság merül fel most, mikor ugyan ezen alapon vetik ki a kényszerkölésont? Elfogadja a határozati javaslatokat.

Az iparosság felvonulása.

Közben véget ért az ipartestület azonos tárgyú gyűlése, ahol az iparosság speciális kívánásaival foglalkoztak s a gyűlés tömegesen vount fel Németh Aladár ipartestületi elnök vezetésével a társulati gyűlésre. A teremben ember-ember hátán tolongott, az ipartestületben felhozott konkrét panaszok, melyeket okiratokkal igazoltak, annyira felizgatták az iparosságot, hogy a szent vedélyes kifakadások csak ugy ropkódtak a levegőben. Izzó volt a hangulat, amikor Nagy Sándor iparos szólott fel.

Az áruház pénzügyminiszter.

Megkapó szavakkal esettette a kisiparosság sanyaru helyzetét, — egyes iparágak pangását, a munka-

nélküliséget, nem tudnak fizetni, mert még kenyérre valója sincs soknak, ruhát nem tudnak venni a családjuknak. Arra kéri a pénzügyminisztert, öltözzön áruházba, mint Mátyás király s járja be az országot, el fog szörnyedni, mit talál s akkor magától rá fog jönni, hogy rendeletén változtatni kell. (Hosszszantartó taps.)

Dr. Békés Kálmán, az OMKE debreceni fiókja nevében azt indítványozza, hogy mindenki fizesse be a kényszerkölésont (Felkiáltások: Mi böl?) s azután országos bizottsággal számoltassák el a kormányt, mire költötte a pénzt. (Felkiáltások: Nem tudjuk befizetni!)

Möriz József azt kívánja, hogy a polgárság kövesse a munkásság példáját, mely összetartásával jogos igényeit mindig ki tudja vinni. Nagyon helyesnek találja a bizottság kiküldetését, csak azt kéri, — hogy a kisiparosság kívánásait külön hangsúlyozzák a miniszter előtt s követeljük a létminimum megállapítását.

Németh Aladár az ipartestület nagygyűlése nevében jelenti be, hogy csatlakozni kívánnak a mozgalomhoz, határozati javaslatuk némi eltéréssel ugyanaz s kéri, hogy speciális kívánásaikat vegyék fel abba, mert az összeség érdekében kívánatos, hogy az összes debreceni érdekképviseletek együtt járjanak el. Az ipartestület minél nagyobb számu küldöttséget kíván Budapestre küldeni a miniszterelnökhöz, a pénzügy és kereskedelmi miniszterhez. Indítványozza, hogy egyesítsék a két határozati javaslatot és a két küldöttség is egyesüljön. (Helyeslés.) Az adók ösönyözése, hogy egyet-egyestek saját költségükön a budapesti utra és hiszi, hogy a többi érdekképviseletek is követni fogják ezt a példát. (Eljenzés.)

Végül egy egyszerű iparos ember, Venczel Károly, a bagaméri ipartestület elnöke esztelte megkapó szavakkal a határszéli magyarság sorsát, ahová áthallatszik a román vonatok zakatolása. Olvasták az újságban a debreceni gyűléseket, eljött és kéri a küldöttséget, tárlják fel a miniszter előtt a 102 bagaméri kisiparos sanyaru helyzetét, akik alig tudják a megélhetésre való megkeresni és akikre magas kényszerkölésontet vetettek ki.

Kontsek Géza elnök kéri a bizottság tagjait, hogy fogadják el a megbízatást, akik a küldöttséghez csatlakozni kívánnak, a küldöttség tagadásáról a helyi lapokból szerzelhetnek tudomást. Köszönetet mond az impozáns számban megjelent polgárságnak és reméli, hogy a mai elhatározás nem lesz szalmatlan. (Eljenzés.)

Dr. Baltazár Dezső püspök Mátészalkán.

E hó 9-én, vasárnap, délelőtt a mátészalkai református egyház kérésére dr. Baltazár Dezső püspök részt vett a gyülekezet tagjainak adakozásából készült új harangok elhelyezésének öröszünnepén.

A reggel érkező püspököt az átlomásnál az előjáróság élén a köszög főjegyzője: Hadady Béla üdvözölte a vendéglátó magyar szívből jövő szeretetteljes szavaival. Üdvözlés után a lovas bandériumtól vezetett hosszú kocsisor bevonult a zászlókkal feldisztatott köszögbe. Az első kocsin a püspök és a járás főszolgabirája, a nagykarolyi egyhámege tanácsbírája: Madarassy István foglaltak helyet. A templom előtt a presbyterium élén Kincses István lelkész üdvözölte a várva-várt vendéget. Ezután kezdetét vette a harangszentelési ünnepély. — A torony előtt, a felhúzásra váró harang felett a helybeli lelkész méltatta az egyháztagok áldozatkészségét, mely lehetővé tette, hogy az elvitt harang helyett új zengheti az Isten dicsőségét. A harang felhúzása után a megmaradt régi és az új harang együttes hangjai hívták a gyülekezetet az Istenházába. Sokan nem juthattak be a tulzsufolt templomba. Az istentiszteletet Tukacs Lajos esperes (imákozással) és dr. Baltazár Dezső (predikálással) végezték. A helybeli dalárda és a nőegyleti végyes énekkar énekszámokkal szerepeltek.

Este műsoros hangverseny volt, amelyen dr. Baltazár Dezső püspök tartott szabad előadást a békességről. A helybeli közreműködők pedig zene-, énekszámok és szavaltok előadásával gyönyörködtették a hallgatóságot. Ez estély tiszta jövedelme 5.000,000 korona volt. Hogy a nap eseményei mennyire megragadták a lelket, legjobban mutatja, — hogy Szatmár megye távol fekvő községeiből is kocsikon, vonaton érkező lelkészek, presbyterek még ott a helyszínen több helyre hívták meg a püspököt, a részint már megrendelt, részint ezután rendelkezendő harangok felszentelési ünnepélyére.

Figyelemre méltó eseménye volt még a napnak az, hogy a Köcsordon lakó gróf Tisza Lajos (Tisza István testvérecse), aki a szoros értelmében fejedelmi adományokat áldoz a köz oltárára és a szegények s elhagyottak segélyezésére, délután meglátogatta a lelkész lakáson dr. Baltazár D. püspököt s vele az esti órákig együtt időzött.

Vass József törvényhozási uton akarja szabályozni a lakáskérdést.

Budapest, márc. 10. Ertesülésünk szerint Vass József miniszternek az a terve, hogy eltérően az eddigi szokástól, nem rendelettel száályozza a lakbérkérdést, hanem törvényhozási uton akarja ezt a kérdést nyugvópontra hozni. Információnk szerint már legközelebb érintkezésbe lép az illetékes faktorokkal a drágasági bizottság összehívása céljából. A miniszternek ugyanis az a célja, hogy a törvényjavaslatot először a drágasági bizottságnak mutatja be és ott tárgyalja le.

Kérjük mindenütt az Egyet. értést.

Építők figyelmébe!
Építsen ürege betonblokkal. 50%-kal olcsóbb a téglá építkezésnél. Gazdasági építkezésnél kiválóan alkalmas. Betonblokk, eszerép, kátránypapír, cement és mozaiklapok portlandcement kutgyűrűk és sirkövek a Debreceni Működgyárnál kaphatók Fűrdő-utca 2. szám alatt.

Makói dughagyma
fehérbárcás lucerna mag
kékkő, raffia
legjutányosabb beszerzési forrása a Csanak József KRT. fűszerüzlete. Telefon 70.

JÓ KALAP Olcsó **KALAP** Divat **KALAP**
WERNER SÁNDOR uridivatüzletében Piac-u. 72

Sérvkötők **Schön Sándornál**
haskötők **kesztyű, kötszer és**
gummiharisnyák **orvosi műszertára**
betegápolási cikkek **Debrecen, Piac-utca 14.**
nagy választékban **Csapó-utca sarok.**

Gazdálkodók figyelmébe!
Ostort, ostornyelet a legolcsóbb napi árban vásárolhatnak
FRANKNÁL, Csapó-utca 11.

HIREK

Napi rend:

Március 18., kedd. Róm. kath.:
Konstantin, prot.: Aladár. Napkelle
6 ó. 25 p., napnyugtá 5 ó. 58 p.

Rendkívüli közgyűlést tart a város. A városi törvényhatóság március 17-én, hétfőn reggel 9 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatának legfőbb pontjai a követelvényvám-vándíjtételek emelése, a kislakás építési akció és az utcák burkolási ügye.

A Tisza István Tudományos Társaság I. osztálya március hó 11-én, kedden, d. u. 5 órakor a kol légium fűtött dísztermében nyilvános felolvasó ülést tart, melynek tárgyai: dr. Zivuska Jenő rendes tag „A történet filozófia mai állásáról” és dr. Kovács Andor egyetemi tanár „Az újabb büntetőjogi tervezetekről és az elévülés felheshakításáról” fognak felolvasni. A nagyérdemű előadásokra a társaság tagjait és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a társaság elnöksége. A felolvasó ülés után az osztály tagjai zárt ülésre jönnek össze a bölcsészeti kari dékáni hivatalban, melyen többek közt a tagajánlásokat is meg fogják beszélni.

Aranyparitásra emelik az ebadót. A városi tanács mai ülésén foglalkozott a háztartási bizottság jelentésével, mely rámutatott arra, hogy a városi ebadó hozama nagyon esekély. A városi tanács úgy határozott, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek az ebadó aranyparitásban való megállapítását.

Enyhül az influenza járvány. A egész országban fellépett influenza járvány Debreczent sem kímélte el és alaposan szedte a dozait. A járvány következtében igen sok megbetegedés fordult elő a közhivatalokban is, úgy, hogy szinte az a veszély fenyegetett, — hogy a hivatalos ügyek ellátásában fennakadás áll be. Most, mint illetékes helyről értesülünk, a járványban enyhülés állt be, amennyiben a megbetegedések száma alább hagyott és a betegségek közül is csak elvétve akad halálos, a legtöbb enyhe lefolyású.

Máta megetti gazdaság figyelme! 1923. évi kuthér visszame-nőleg minden darab ló után 8000 korona, minden darab marha után 5000 korona fizetendő.

Debreczen őstörténete. Erről az érdekes tárgyról tart előadást ma, kedden, délután 5 órakor dr. Écsedi István kollégiumi tanár, a Népszerű Főiskolán. Szól Debreczen város határában levő őskori telepekről, az itteni népekről. A kőkorszak, bronzkorszak kulturájáról. A népvándorlaskori népek-ről és bemutatja a honfoglalás-kori lovassirokat. Az előadást számos vetített képpel illusztrálja és egykoru tárgyakat és koponyákat mutat be a Debreczen határában talált leletekből. Az előadás a kollégium I. számú jogi termében lesz. 6 órakor dr. Tamássy Géza kerületi tisztiorvos tart előadást az egészséges lakásokról. A kertváros kérdéssről a kisebb családi házak célszerű építéséről is beszélni fog.

Női és leányka szalmakalap ujdonságokban legnagyobb választék a Kalapüzemben. Új kalapok gyári áron. — Átalakítások 8 nap alatt, Piac-utca 9.

Saját készítményű bőröndök, retikülök és finom bőrárak Feuer-mann bőröndösnél, Piac-utca 44.

Kislakások helyett bérházat épít a város.

A népjóléti miniszter egymillió korona hozzájárulást ajánlott fel.

A városi tanácsot ma délelőtti ismét a kislakások építésének mind sürgősebbé váló ügye foglalkoztatta. A népjóléti miniszter ugyanis leiratot intézett a városhoz, amelyben a kislakások építésére szánt összegből hajlandó Debreczen városának egymillió korona állami hozzájárulást rendelkezésére bocsátani. Az állami hozzájárulást azonban több feltételhez kötötte a népjóléti miniszter, de módot ad a városnak arra, hogy ezek közül a feltételek közül szabadon válasszon.

Az első alternatíva az, hogy a város csak annyi kislakást építsen, amennyi az állami hozzájárulásból telik, de a város tartozik telket adni és az új lakásokat közművekkel ellátni. A házak azonban hatvan esztendő múlva átmennek a város tulajdonába.

Hajlandó viszont a népjóléti miniszter az építendő kislakások tulajdonjogát azonnal átengedni a városnak, ez esetben azonban az állami hozzájárulás kölcsön volna, amelyet a város amortizációs alapon, aranyparitáson, megfelelő kamatok mellett egy meghatározott időn belül törleszthetne le. A harmadik alternatíva az, hogy a város az állami hozzájáruláshoz a maga részé-

ről is hozzájárul, úgy az épületek abban az arányban mennek át a város tulajdonába, amilyen arányban a város hozzájárul a költségekhez. A városnak március 20-ig kell a leiratra választ adni, hogy melyik feltételt fogadja el. Ha a város március 20-ig nem adna érdemleges választ, úgy a népjóléti miniszter saját belátása szerint dönt az összeg felhasználása fölött.

A tanácsban nagy vita indult meg a népjóléti miniszter leirata fölött. Kalenda Lóránt műszaki tanácsos kijelentette, hogy ebből az összegből hat—nyolc 2—3 szobás lakást lehetne felépíteni. A tanácsban az a vélemény alakult ki, hogy gazdaságosabb volna kislakások helyett bérházat építeni, amelyre alkalmas volna akár a Béthlen-u. 39. sz. telek, akár a DMKE mögötti telek. A tanácsban végül az a vélemény alakult ki, hogy a városra a második feltétel, az állami hozzájárulás amortizációs kölcsönként való felvétele volna a leggazdaságosabb. Ez esetben kis lakás helyett bérházat építene a város és akciót indítana a lakásigénylők között, hogy hozzájárulásukkal tegyék lehetővé az építkezés mielőbbi megindítását, amely esetben hosszabb időre megkaphatják az igényelt lakást.

Allandó butorvásár!

Hálók, ebédlők és konyhaberendezések, hencserok és szalongarnitúrák nagy választékban **BÁLINT SANDOR** műbutorasztalosnál **KOSSUTH-U. 5.** (Gambrinus átjáró alatt.)

Aburkolási program

A városi tanács ma délelőtti ismét foglalkozott az utcakövezési programmal. Kalenda Lóránt műszaki tanácsos előterjesztésére a kövek szállításával az Eszszakmagyarországi Köbánya Vállalat ajánlatát fogadták el és megbízta a tanács dr. Miszty Károly tb. ügyészt, hogy a vállalattal a szerződést kösse meg. Tudvalevőleg a tervek szerint első sorban a Rákóczi-utcának a Nyomtató-utcaig terjedő piaci rész kikövezését vették terve. A terv szerint a két szélső részt, ahol a piaci árusok vannak, keramittal, míg a középső részt fejkövel burkolnák. A Rákóczi-utca ezen terv szerinti burkolása 920 millió koronába kerülne.

Kifogástalanul fest **Hrabéczy** mos tisztít Széchenyi-utca 18. Telefon: 3—23.

HERCZEG ANNA modellházában Piac-utca 41.

Nő felöltők Kosztümök Estélyi és Szövetruhák

Előterjesztette még Kalenda Lóránt műszaki tanácsos az 1924. évi műszaki program további részét is, amely szerint tervbe vették a Deák Ferenc-utca, Hatvan-utca, Béthlen-, Hadházi-, Király-, Péterfia-, Diószegi-, Nap-utca, a Rákóczi-utca további része, továbbá a Károly Ferenc József-ut ki-kövezését. Mivel ezeknek a kövezési munkálatoknak a végrehajtása 2.756.350.000 takarékkoronába kerülne, a kövezési munkálatok fedezetül szolgáló követvám-díjtételeket az aranyparitásra kell felemelni. A tanács el is határozta, hogy ily értelmű javaslatot tesz a törvényhatósági közgyűlésnek.

KALAPOK
uridivat ujdonságok legolcsóbban beszerezhetők **FRANK IMRENÉL** Piac-u. 43.

PALMA
KAUCSUK-TALPVÉDŐ ÉS KAUCSUK-SAROK

Női és Férfi utcai alkalmi ruhák festője és vegytisztítója
Biró
Gyászfestést 24 óra alatt készít. Arany Bika Mozi bejárat.

